

Іван Цихуляк

ЦИХУЛЯК Іван Михайлович – аспірант кафедри культурології, релігієзнавства та теології Чернівецького Національного Університету імені Юрія Федьковича. Сфера наукових інтересів – філософські питання релігієзнавства та теології.

КОНЦЕПТ ПЕРСОНОЦЕНТРИЗМУ Ж.МАРІТЕНА В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНОГО ВЧЕННЯ ЦЕРКВИ ПРО ЛЮДИНУ

Здобута Україною 25 років тому незалежність, реанімувала генетику політико-соціальної і націоідеологічної півкуль українського істеблішменту. Відтак, повернута до ясності та реалій суспільна свідомість, спровокувала чинники глибокого переосмислення стратегічності українського фактору в парадигмі світової політики та збудила ген провіденціоналізму в формуванні нової цивілізації. Процес урбанізації та глобальні системні переміни стали для українського елітарного та наукового товариства імперативом та викликом. Після того, як пострадянський культуркамф зійшов з голафової арени і втратив ідеологічну привабливість, під наростаючим авторитетом церкви державні інституції вимушені прорізати свідомість громадян такими поняття як особа, свобода, права, гідність, гуманність та озвучувати ці проблеми відтепер як пріоритетні.

Аналізуючи роль Церкви в контексті реконструкції ідеологічних парадигм, важливо пам'ятати, що українська нація перебуває на етапі транзитивності від тоталітарної ідеології до розбудови демократичних засад. Від замкнутості й обмеженості до глобального співіснування та обміну соціальними дарами. Звідси випливає, що саме розумінням парадигми християнської концепції щодо людини визначається перспектива українського суспільства в світовій міжнародній панорамі. Про це дуже влучно зазначає професор Стенфордського університету Френсіс Фукуяма, демократичні перетворення в Україні є частиною глобального процесу боротьби за демократію з авторитаризмом і популізмом, тому успіх українців має велике значення не тільки для Європи, а й для світу в цілому [1].

Українська національно-політична думка завжди формувалась, в тому числі, на християнській аксіології, тому в умовах нових викликів вона тим більше вимушена апелювати до християнського нарративу, філософії і, звісно, до соціальних церковних доктрин. Проте, слід розуміти, що «церква не збирається і не може підмінити Державу, видавати закони, організувати силові органи для забезпечення виконання законів. Церква не пише Конституції, хоча дуже вдоволена, коли Конституція Держави бере до уваги відповідальність перед Богом. Церква прагне до того, щоб ті, хто прислухається до її вчення, сповняли Божий закон, а це включає також послух усім людським законам, які не противляться Божому[2].

Ключові слова: *Суспільство, Католицька церква, соціальна доктрина, аксіологія, особа, милосердя.*

Визначальна роль церковних інституцій в розбудові української державної архітектоники та суспільно-пієтична опінія щодо участі церкви в соціальних процесах «воздвигнули» її на відповідний п'єдестал. Відтак у громадському лексиконі, поруч понять «державна», «політика» появились і такі як «релігія», «Бог», «віра», «милосердя», «церква». Щодо термінології «церква», необхідно зазначити, що попри зростаючу суспільну вагу та довіру до даної інституції, її (тобто термінологію) вживають зазвичай для того, щоб висловити свою соціальну позицію чи релігійну прив'язаність. Незважаючи на те, що поняття «церква» здається людям доволі знайомим і майже зрозумілим, воно рідко використовується зі справжнім розумінням свого дефінітивного діапазону. На мою думку, таке явище спричинено тим, що в українському суспільному просторі сама церква далеко ще не стала тією інституцією, яка розв'язує не тільки загальні суспільні вузли, але більш головно та властиво, моральні питання індивідуального та особистісного рівня. Опитування суспільної думки виявили важливу закономірність: кількість переконаних, що церква може позитивно вплинути на суспільство, у кілька разів перевищує кількість тих, хто вважає, що вона може бути корисною для їхніх родин і для них особисто [3, с. 24–25]. Суспільна думка вбачає в церкві соціальну інституцію, що не несе відповідальності за діяльність держави й відповідно здатна вирішувати ті незліченні проблеми, що не під силу політичним режимам [4, с. 50].

Значимість церкви в умовах глобальної трансформації ідеологічних кон'юктур є надзвичайно привабливим питанням не тільки для ЗМІ чи суспільствознавців. Навколоцерковні теми стали всенародним читвом, предметом дискусій й суперечок. Як автор зазначу, бажання досліджувати ці питання, зародилось в мене не тільки як представника

«богословського цеху», але і як реакція на медійну, політикософську, соціальну й часто бездушну та індиферентну балаканину про Церкву як інституціональну сутність. Церковні питання стали «закускою» для «експертів» популістського і демагогічного жанрів.

В енцикліці Папи Бенедикта XVI «*Deus Caritas Est*», йдеться про те, що суть Церкви виявляється у потрійному завданні: проповідуванні Божого Слова (*kerugma-martyria*), здійсненні Таїнств (*leiturgia*) і вчинках любові (*diakonia*) [5]. Йдеться не тільки про ту любов, якою Бог обдаровує людство але й про ту любов, яка на горизонтальній площині оповиває людство. Церква як вчителька любові до Бога і виконавиця любові ближніх покликана реалізувати задум Спасителя через особу. «Бог бо так полюбив світ, що Сина свого єдиногородного дав» (Іван 3,16). Таким чином, церква ставить особу в епіцентрі свого служіння.

Поняттям «соціальна місія церкви» визначається широка як термінологічна так і понятійна гамма її природи, оскільки, потуги та дари церкви скеровані не тільки на духовні блага особистості та сотеріологічні аспекти, але і на її матеріально-соціальні основи й екзистенціалію. Мотивуючим фактором реалізації еклезіологічних проєктів соціального служіння є християнський феномен милосердя, альтруїзм і любов. Інструментарієм соціального евангеліє церкви є діяконія, як поєднання засобів і методів, що використовує церква задля добробуту та покращення життя людей.

У грецькому виразі діяконія – це один з чисельних способів служіння Богу, виконання Його заповідей та принципів блаженств. Один зі способів свідчення християнської віри та реалізація завіту любові. Маючи особливе розуміння людини як дару Бога, церква намагається служити людству в світлі Христової проповіді, а кожне з цих понять, відповідно, розкриває свій зміст шляхом суспільної практичної взаємодії.

Католицька церква голосом римських архиєреїв постійно нагадує про особливу місію церкви, яка полягає в служінні ближньому. Папа Франциск закликає церкву йти на периферії, щоб занести світло Божої любові й Божого милосердя всюди, де люди зазнають страждання, смутку й недолі: «Скільки ж ситуацій невпевненості й страждання у нинішньому світі! Скільки ж ран на тілі багатьох, які вже не мають більше голосу, бо їхній крик ослаб і згас через байдужість багатих народів. Церква покликана обмивати ці рани оливою потішення, перев'язувати милосердям і лікувати їх солідарністю й належною увагою. Не впадаймо в байдужість, яка принижує, у звичку, яка присипляє дух і не дозволяє відкрити новизну, у цинізм, який нищить. Розплющмо наші очі, аби побачити біду світу, рани стількох братів і сестер, позбавлених гідності. Відчуймо себе провокованими, чуючи їхнє воляння про до-

помогу. Наші руки нехай потиснуть їхні руки, притягнімо їх до себе, аби вони відчули тепло нашої присутності, приязні й братерства» [6].

З огляду на численні виклики в соціальній царині українського суспільства, Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, спираючись на соціальну доктрину Католицької церкви, та традицію УГКЦ, особливу увагу звертає на аспекти християнської діяконії, тобто на соціальному служінні церкви. У рамках реалізації програми «Жива парафія», Синод Церкви закликає кожную парафіяльну спільноту зосередити особливу увагу на діяконії як «зустрічі з живим Христом». На парафіяльному рівні церква володіє багатьма дарами й способами харитативного служіння. Відвідування та опіка хворих, допомога знедоленим й нужденним, захист сиріт та вдів, в'язничне служіння і медичне капеланство, миротворча діяльність. Тому Синод наголошує, що саме християни несуть відповідальність перед потребуючими, які живуть серед нас. А через діяконію та служіння ближнім соціальна доктрина церкви стає п'ятим Євангелієм, названим Соціальним, що втілюється на регіональному, національному та міжнародному рівнях.

Спектр та поле харитативної діяльності церкви, як видно, надзвичайно широкі. Враховуючи чисельні обставини, за яких держава усунулась від обов'язків захищати гарантовані Конституцією права і свободи громадян, дбати про добробут особи й суспільства, а також факти девальвації довір'я до державних інституцій, церква, не зволікаючи, взяла людину з її проблемами на свої рамена. Ні, не заради популяризації чи доброї громадської opinio, але тільки тому, що це завдання і є іманентною природою церкви. В Буллі «Misericordiae Vultus-Обличчя Милосердя» Папа Франциск пише: «Як же я прагну, щоб наступні роки були позначені милосердям, щоб виходити назустріч кожній людині, несучи добро та ніжність Бога. Нехай же всіх, віруючих і далеких від віри, зможе досягти бальзам милосердя, як знак Божого Царства, вже присутнього між нами» [7].

У східній літургійній традиції чин таїнства хрещення завершується настановою новоохрещеного а водночас і нагадуванням всім християнам: «Прийми оцю горіючу свічку і старайся у всьому житті твоєму просвічуватися світлом віри і добрих діл, щоб, коли прийде Господь, ти міг (або могла) світло вийти на зустріч Його зі всіма святими й увійти беззаборонно у чертог небесної слави Його і царювати з Ним в безконечні віки. Амінь» [8]. Таким чином, кожна людина уже в перших хвилин життя одержує особливе доручення – служити ближньому.

Милосердя, як зазначає Папа Франциск, має цінність, яка перевищує межі Церкви. Воно дозволяє нам увійти в стосунки з юдаїзмом та ісламом, які вважають милосердя одним із найбільш суттєвих атрибутів Бога [9].

Зі свого боку, філософія не має вибору. Вона приречена займатись людиною і комплексом питань, що з нею пов'язані: її народження й смерть, самотність і взаємодія у спільноті, прагнення, мрії та обов'язки, радощі з небезпеками. Європейська філософія дає про людину одне з найпрекрасніших визначень: «Людина є тільки тростина, найслабша у природі, але це тростина, що мислить. Щоб її розчавити, не треба озброюватися цілому всесвітові: одного випару, однієї краплі води досить, щоб її вбити. Але якби навіть усесвіт її розчавив, людина була б усе ж чимсь значно шляхетнішим, ніж те, що її вбиває, бо вона знає, що вмирає, і знає про ту перевагу, яку всесвіт має над нею. Всесвіт же про це не знає нічого. Отже, вся наша гідність полягає в мисленні. З цього треба нам виходити, а не з простору і часу, яких нам не наповнити». Ще більш влучно у «Думці» про людину висловився Блез Паскаль, називаючи її «метою речей».

Патерналістична концепція пострадянського розуміння людини, задекларованої в Конституції, поширюється тільки на її скелет та далеко не відповідає всім життєвим стихіям особи. Подібне розуміння не торкається нутра особистості, її теоцентричних, соціантропологічних та комунікативних потреб. В цьому контексті, процес соціалізації суспільства полягає не тільки в декларативному визначенні соціальних потреб населення, захисту прав та інтересів громадян, а засадничому визначенні ролі особистості та статусу самої особи.

Протягом століть, будучи маргінальною часткою «великого і сильного світу», Україна стикалася з ним здебільшого через призму чужих інтересів та іншої, політично більш розвинутої чужоземної свідомості. Швидкі та доленосні зміни європейських ідеологем на зламі століть створили досі нечувану можливість на входження України в міжнародне співтовариство. Створило якісно нову ситуацію для всебічного розвитку українського національного потенціалу, що вимагає й відповідної переорієнтації національних інтересів, починаючи з ледь не повної переорієнтації всієї системи суспільної свідомості.

Сьогодні дискусійно-аналітичні майданчики України демонструють чітке розуміння, що комунікація з великим світом не можлива без аксіологічної експертизи всього того, що охоплює поняття «євробренд» – культура, ментальність, фінансо-економічна політика. Соціальна привабливість, релігійний лібералізм, а також науково-технічна новизна. Необхідність такої прискіпливої уваги, зумовлена беззастережною відкритістю українського суспільства. Як стверджує історичний досвід, наратологія трансформованих найкращих державотворчих ідей, науково-формаційних концептів, соціогуманних доктрин (в тому числі) Західного світу на український ґрунт, рідко коли прижившись давали

відповідні плоди. Звідси випливають і труднощі, пов'язані не тільки з науково-пізнавальним, але і раціональним акультураційним фактором.

Розуміння цілісної аксіологічної панорами європейського суспільства саме в контексті тайнства особи, а не вибіркові контекстуальні аспекти, дають адекватне розуміння проблем гуманітаристики. Виховують високоефективну інкультураційну стійкість. Побоюсь сказати, що на першому місці, а скажу, серед передумов успішного розв'язання антропологічних конфліктів, ризиків та утопій в Україні є добра обізнаність у західній філософії, зокрема у такому напрямку як неотомізм, одним з найкращих представників якого є Жак Марітен.

Цей видатний католицький філософ і богослов, апологет неотомізму та критик новоєвропейського «антропоцентричного гуманізму», виявився одним із небагатьох філософів-систематиків, який під впливом енцикліки Лева XIII *Aeterni patris* (1879), зумів зробити внесок у всі основні філософські дисципліни - онтологію, історію філософії, етику, філософію релігії, філософську антропологію. Соціально-політична філософія Марітена одержала визнання на II Ватиканському Соборі (1962–1965). Ідеї цього геніального мислителя вирізились в соборній конституції «Про церкву в сучасному світі». На його праці Павло VI послався в енцикліці «Про прогрес народів» (1967). Як зауважує О.Маліновська, своєю творчістю Ж. Марітен долучився до томістського ренесансу, історична значимість якого полягає в тому, що представляє тривалу й прогресивну співпрацю Церкви й мирянського християнства, засновану на загальних принципах і живій традиції, ініціатором якого був Папа Лев XIII (1878–1903) [10].

Підвалини соціально-філософської концепції Марітена потрібно шукати в персоналізмі Томаса Аквінського, а самі погляди французького мислителя – розглядати в контексті аналізу праць християнських філософів і теологів (у тому числі й папських енциклік), що сприяли томістському відродженню кінця XIX століття.

Враховуючи вище наведене, слід зазначити, що соціальна політика Церкви, завдячуючи саме науковим здобуткам та надбанню західних філософів, охарактеризована сьогодні як безперервний життєвий процес, осердяма та ядром якого є особа (*persona*), що складає структуру і певним чином провідну лінію усієї соціальної доктрини Католицької Церкви. Трансцендентальна факторальність особи та соціокомунікативна гамма особистості для Церкви є визначальними при формуванні не тільки тез суспільної дискусії, але і визначенні самої природи діяльності та способів соціального обміну дарами.

Тривалий час католицизм не приймав ідей Марітена. Поняття «гуманізм», як сукупність певних позитивних світоглядів, з'являється в

офіційних документах тільки при понтифікаті папи Павла VI, насамперед у прийнятій II-м Ватиканським собором (1962-1965) конституції «Про церкву і сучасний світ». У цій конституції розрізняється два типи гуманізму, головним заданням гуманізму першого типу, який представляє церква, є «персоналізація», тобто встановлення таких суспільних відносин, що ґрунтуються на вченні католицизму, яке повинно допомагати у встановленні особистості та істинно людських відносин. Другий, який критикується церквою, – «новий гуманізм», характеризується як програма, яка відводить людей від віри, як доктрина, яка виходить з того, що заперечення Бога і релігії обумовлене необхідністю наукового прогресу та гуманізації суспільних відносин.

Починаючи з середини ХХ століття, теологи та філософи формують концепцію «християнського гуманізму», яка була специфічною реакцією церкви на зростання зацікавлення значенням суб'єкта, суб'єктивного фактора. Розвиток ідей «християнського гуманізму» можна побачити в енциклопедії «Populorum progressio» (1967). У ній Павло VI, звертаючись до праць Марітена, привертаючи увагу до поняття «повного гуманізму» (або, за Марітенем, інтегрального гуманізму), а єдино істинним проголошується гуманізм орієнтований на Бога і який виходить з принципу надприродного визнання людського щастя.

Як зауважує І.Матвієнко, говорячи про інтегральний гуманізм, Марітен мав на увазі необхідність цивілізації нового типу, в межах якої християнська віра поєднувалася з визнанням автономії світських інститутів, секуляризація яких не повинна привести до небезпечного змішання між ними [11, с.14]. Інтегральний гуманізм – це християнський гуманізм, який захищає ідею, що людина, як створена Богом істота з ним пов'язана і від нього бере свій початок. Марітен намагається інтегрувати первісні релігійні основи і багатозначність європейського гуманізму. Водночас він стверджував, що інтеграція не передбачає критичного ставлення до традицій гуманістичної думки та культури. Він високо оцінює особистісне начало, природні закони життєдіяльності людини, як вони були задані гуманістичною культурою з часів Ренесансу.

Особистість – це єдина реальність, яку ми пізнаємо і одночасно створюємо в середині нас самих. За словами І.Матвієнко, Марітен хоче показати, що людина займає законне місце в ієрархії божественного творіння [12]. І основною категорією його концепції є поняття персона – як повна індивідуальна субстанція духовного складу. Поняття персона стосується духовного світу людини, акцентує увагу Марітен. Персона – це те, що саме благодатне в людині. На думку французького філософа, особистість та персона має два значення: позитивний та негативний. Позитивний вказує на дві сфери обов'язків людини стосовно її тіла та душі. І

одночасно вони включають дві інші залежності від держави та від Бога. Людина має піклуватися про задоволення своїх земних матеріальних потреб, але і тією ж мірою обов'язком є, і задоволення власних духовних потреб. Як соціальна одиниця людина підкорена державі, поєднана з іншими людьми суспільно-економічними зв'язками, але персона залежить тільки від Бога і підкорена йому. Негативний зміст полягає в тому, що людина як одиниця, як член суспільства і держави є чимось нижчим ніж персона, чий потреби та обов'язки найважливіші. Земний порядок є підпорядкованим до духовного порядку, персона значніша ніж проста людина, адже вона і вище людини на духовному рівні.

Соціальний підтекст поглядів Марітена на людську істоту закладений в основу багатьох програм сучасної християнської демократії. Людську особистість (яку Марітен відрізняв від індивідуальності) він уважав більш онтологічно значимою, аніж будь-яке соціально-політичне утворення, оскільки вона володіє субсистентною душею, що причетна до вищого буття. Інтегральний гуманізм розглядає людину в цілісності її природного та надприродного буття, а її свободу – як органічну єдність людського та божественного.

Християнство, на думку Марітена, полягає не в реалізації програм, чи в підтриманні внутрішньої культової напруги. Інтегральний гуманізм Марітена – це новий гуманізм, що ґрунтується на новому розумінні християнства Ідеалом якого є Христос. Як пише Святий Павло: «хто в Христі, той нове творіння». (2 Коринтян 5:17). Коли творіння є в Христі, воно є «учасниками Божественної природи» (пор. 2 Петра 1:4). Це нове християнство, вже не винятково сакральне, а секуляризоване, що поєднує в собі божественне і земне. Християнство, представники якого вибрані «покликані від світу». Через участь в Божественній природі – переображені, і повернуті у світ, що бути в ньому «світлом» та «сіллю».

Суспільна значимість та сутність людини виявляється через її діяльність. Папа Іван Павло II неодноразово підкреслював, що людина визначається через «дію», що діє вона завжди «свідомо» і «морально», що діяльність людини має бути активною. Неотоміст у своїй переважній більшості всяку бездіяльність і пасивність (в тому числі, й соціальну) тлумачать як зло, оскільки людина, на їх думку, покликана до співпраці і співробітництва з Богом. Католицькі теологи й філософи вважають, що пояснити природу людини і міру її соціальної активності надзвичайно важко, і тут не можна дати якоїсь однозначної не-суперечливої відповіді. У Конституції «Про церкву в сучасному світі», прийнятій II Ватиканським собором, людину визначено як «невідому істоту», загадку, яку неможливо розв'язати, а Марітен називав особистість «величезною метафізичною таємницею».

До проблем українського національного простору, які можна визначити як ключові та потребують невідкладного вирішення, звісно належать проблеми економіки, медицини, освіти тощо, та, в першу чергу, це проблеми людської особистості, її взаємовідносин та місця в суспільстві. Визначення людини та її сутності не може обійтися без цих понять. Як говорив Арістотель: «людина поза суспільством або звір або бог». Марітен намагався показати, що людина не тільки є коронуючим вінцем семидневного дієвого акту Бога, але й займає законне місце в ієрархії божественної природи та Божої економії.

Проблематика пов'язана з особою, її гідністю та правами стає вельми актуальною для нашої держави на етапі розбудови християнської демократії та становлення громадянського суспільства. В час формування концепту взаємовідносин поміж Державою та Церквою, важливість яких полягає в збереженні як інституціональної субординації так і розумінні притаманних для обох ідентифікаційних творчопредметних ознак, віссю яких є особа.

Об'єктивно оцінюючи національно-творчу, консолідуючу, просвітницьку, етико-моральну та психоемоційну роль християнської соціальної доктрини, як висновок, слід констатувати, що протягом історії людства вона виконувала роль історичного зв'язківця, передаючи за допомогою звичаїв, моральних настанов життєвий досвід людей, рівень духовної культури, виступаючи синтезом культурних традицій.

Література

1. Фукуяма: Перемога України над популізмом має значення для Європи. <https://www.pravda.com.ua/news/2018/03/30/7176236/>
2. Звернення Єпископів Української Греко-Католицької Церкви до вірних та всіх людей доброї волі про завдання християнина в сучасному суспільстві. https://risu.org.ua/ua/index/resources/church_doc/ugcc_doc/33839/
3. Єленський В., Перебенюк К. Релігія. Церква. Молодь. – К.: А.Л.Д., 1996. – 160 с..
4. Шведов В. Религия и политика // Международная жизнь. – 1992. – № 5. – С. 48–59.
5. Бенедикт XVI. Deus caritas est (Бог є любов) / Енцикліка про християнську любов. – Львів: Комісія соціальної комунікації, Комісія «Справедливість і мир» УГКЦ, 2006. – 32 с.
6. Булла «Misericordiae vultus», 15. http://news.ugcc.ua/documents/bulla_misericordiae_vultus_oblichchya_miloserdy_76220.html
7. Булла «Misericordiae vultus» («Обличчя милосердя»). Режим доступу: http://news.ugcc.ua/documents/bulla_misericordiae_vultus_oblichchya_miloserdy_76220.html

8. Літургійні переклади УКГЦ, чин Хрещення. gcc-littexts-ukr.blogspot.com/2012/11/blog-post_94.html

9. Булла «Misericordiae vultus», 23. http://news.ugcc.ua/documents/bulla_misericordiae_vultus_oblichchya_miloserdya_76220.html

10. *Маліновська О.С.* Демократія чи ліберальна пермісивність? Аналіз суспільних ідей Ж.Марітена / О.С. Маліновська // Вісник Львівського університету. Філософські науки. – 2003. – Вип. 5. – С.141–147.

11. *Матвієнко І.С.* Філософське осягнення людини: інтегральний гуманізм Ж.Марітена та гуманістична етика Е.Фромма / І.С.Матвієнко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія. – 2010. – № 99. – С.14.

12. *Матвієнко І.С.* Католицький персоналізм Жака Марітена / І.С. Матвієнко / [http://elibrary.nubip.edu.ua/19270/1/Матвієнко Ірина Сергіївна стаття 2](http://elibrary.nubip.edu.ua/19270/1/Матвієнко_Ірина_Сергіївна_стаття_2).

1. Fukuâma: Peremoga Ukraïni nad populizmom maê znaçennâ dlâ Êvropi. <https://www.pravda.com.ua/news/2018/03/30/7176236/>

2. Zvernennâ Episkopiv Uraïns'koï Greko-Katolic'koï Cerkvi do vîrnih ta vsih lûdej dobroï voli pro zavdannâ hristiânina v sučasnomu suspil'stvi. https://risu.org.ua/ua/index/resourses/church_doc/ugcc_doc/33839/

3. Êlens'kij V., Perebensûk K. Religîâ. Cerkva.Molod'. – K.: A.L.D., 1996. – 160 s.

4. Švedov V. Religîâ i politika // *Meždunarodnâ žizn'*. – 1992. – # 5. – S. 48–59.

5. Benedikt XVI. Deus caritas est (Bog ê lûbov) / Enciklika pro hristiâns'ku lûbov. – L'viv: Komisiâ social'noï komunikacii, Komisiâ «Spravedlivist' i mir» UGKC, 2006. – 32 s.

6. Bulla «Misericordiae vultus», 15. http://news.ugcc.ua/documents/bulla_misericordiae_vultus_oblichchya_miloserdya_76220.html

7. Bulla «Misericordiae vultus» («Obliččâ miloserdâ»). Režim dostupu: http://news.ugcc.ua/documents/bulla_misericordiae_vultus_oblichchya_miloserdya_76220.html

8. Літургійні переклади UKGC, чин Hrešennâ. gcc-littexts-ukr.blogspot.com/2012/11/blog-post_94.html

9. Bulla «Misericordiae vultus», 23. http://news.ugcc.ua/documents/bulla_misericordiae_vultus_oblichchya_miloserdya_76220.html

10. *Malinovs'ka O.S.* Demokratîâ či liberal'na permisivnist'? Analiz suspil'nih idej Ž.Maritena / O.S. Malinovs'ka // *Visnik L'vivs'kogo universitetu. Filososf'ski nauki*. – 2003. – Vip. 5. – S.141–147.

11. *Matviênko Ì.S.* Filososf'ske osâgnennâ lûdini: integral'nij gumanizm Ž.Maritena ta gumanistična etika E.Fromma / Ì.S.Matviênko // *Visnik Kiïvs'kogo nacional'no gogo universitetu imeni Tarasa Ševçenka. Filosofîâ. Politologiâ*. – 2010. – # 99. – S.14.

12. *Matviênko Ì.S.* Katolic'kij personalizm Žaka Maritena / Ì.S. Matviênko / [http://elibrary.nubip.edu.ua/19270/1/Matviênko İrina Sergii_vnastattâ 2](http://elibrary.nubip.edu.ua/19270/1/Matviênko_İrina_Sergii_vna_stattâ_2).

Tshylyak I.M.

PERSONS IN THE CONTEXT OF THE EXCEPTIONAL MEASUREMENT AND PHILOSOPHICAL PERSONAL CERTISMISM OF J.MARITEN.

Analyzing the role of the Church in the context of the reconstruction of ideological paradigms, it is important to remember that the Ukrainian nation is at the stage of transit from totalitarian ideology to the development of democratic principles. From isolation and limitation to global coexistence and exchange of social gifts. It follows that the understanding of the paradigm of Christian values is determined by the prospect of Ukrainian society in the world's international panorama. Ukrainian national-political thought has always been formed, including in the Christian axiology, therefore, in the face of new challenges, it is even more compelled to appeal to Christian ideology, philosophy and, of course, to social church doctrines.

Considering the actual social issues of the Church, the author takes as the basis the concept of the integral humanism of Maritzen, transplanted into the ethical and moral ground of the social doctrine of Catholicism. Presented by this French thinker, the concept of the person as a work of God, laid the basis for the social thoughts of the Ecumenical Patriarchs and served as the basis for the transformation of Christian social thought. Became in the broad sense of the revival of the man himself. Her dignity, and mainly the renaissance of her divine origin and socio-anthropological interaction.

Independence gained 25 years ago by Ukraine, resuscitated the genetics of the political, social and national-ideological hemisphere of the Ukrainian establishment. From this, consciousness turned into clarity and realities, provoked the possibility of a profound rethinking of the strategic factor of the Ukrainian factor in the paradigm of world politics and stirred up the gene of the rulingist in the formation of a new civilization. The process of urbanization and global systemic changes have become an imperative and challenge for Ukrainian scientific societies. Post-Soviet culturally, coming down from the goliath arena, has lost its ideological attractiveness and under the growing authority of the Church, state institutions are forced to cut off the consciousness of citizens with such concepts as person, freedom, law, dignity, humanity and voice these problems from now as priority.

Understanding the integral axiological panorama of European society is precisely in the context of the sacrament of the individual, rather than selective contextual aspects, giving an adequate understanding of the problems of humanitarianism. Highly effective inculturation resistance is raised. I am afraid to say that in the first place, and I will say, among the prerequisites for the successful resolution of anthropological conflicts, risks and utopias in Ukraine, there is a good awareness of Western philosophy, in particular in such a direction as Neo-Thomism, one of Jacques Marithen's most striking representatives.

Key words: society, Catholic church, doctrine, axiology, person, mercy.

Надійшла до редакції 26.01.2018 р.